

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра публічного управління та менеджменту інноваційної діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора
ННІ неперервної освіти і туризму
В.В. Олійник

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри публічного управління
та менеджменту інноваційної діяльності
Протокол №2 від “07” вересня 2020 р.
В.о. завідувача кафедри: С.М. Приліпко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Державне управління національною безпекою”

Галузь знань: 28 “Публічне управління та адміністрування”

Спеціальність 281 “Публічне управління та адміністрування”

Освітньо-професійна програма: “Публічне управління та адміністрування”

Освітній ступінь: магістр

Розробник: професор кафедри публічного управління та менеджменту інноваційної діяльності, д.е.н., с.н.с. Ковальова Олена Вікторівна

**1. Опис навчальної дисципліни
“Державне управління національною безпекою”**

Галузь, спеціальність, ОПП, освітній ступінь	
Галузь знань	28 “Публічне управління та адміністрування”
Спеціальність	281 “Публічне управління та адміністрування”
Освітньо-професійна програма	“Публічне управління та адміністрування”
Освітній ступінь	Магістр
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов’язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота)	–
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для заочної форм навчання	
	заочна форма навчання
Рік підготовки	1
Семестр	2
Лекційні заняття	8 год.
Практичні заняття	6 год.
Самостійна робота	106 год.
Індивідуальні завдання	-
Кількість тижневих аудиторних годин	6 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Державне управління національною безпекою» є набуття здобувачами загальних та спеціальних компетентностей щодо системного вивчення забезпечення національної безпеки від теоретичних засад складових національної безпеки до її застосування в практичній державно-управлінській діяльності фахівцями.

Завдання полягає у формуванні у здобувачів теоретичних знань та набутті практичних навичок щодо здійснення аналізу об'єкта безпеки з можливістю ідентифікувати національні інтереси безпеки, загрози безпеці для формування та здійснення державного управління в сфері національної безпеки

Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен

знати:

- знати теоретичні та прикладні засади публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень, управління ресурсами.
- знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції;
- теоретичні основи і нормативно-правову базу системи забезпечення національної безпеки;
- концептуальні підходи щодо забезпечення національної безпеки та чинники, які визначають їх вибір;
- основні положення національних інтересів безпеки, загроз безпеці для формування та здійснення державного управління національною безпекою;
- організаційно-правові засади стратегічного планування забезпечення національної безпеки;
- основні види національної безпеки, методичні основи оцінки рівня забезпечення національної безпеки за рівнями.

вміти:

- розробляти, фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання для забезпечення національної безпеки;
- здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України, яка базується на інноваційному розвитку, управлінні ризиками та якістю;
- здійснювати аналіз об'єкта безпеки, попереджати та нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України;
- надавати органам публічної влади та формувати пропозиції щодо застосування механізмів реалізації стратегій при стратегічному управлінні у сфері національної безпеки;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність приймати обґрунтовані рішення;

спеціальні (фахові) компетентності (СК): здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України; здатність самостійно готувати нормативно-правові акти, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді; здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення дисципліни базується на теоретичних знаннях та практичних навичках з дисциплін: “Публічна політика та євроінтеграційні процеси”, “Методологія та організація наукових досліджень”; “Публічне управління”, «Технології стратегування в публічному управлінні», “Право в публічному управлінні”, “Організація діяльності органів публічної влади” та “Публічне адміністрування”.

Згідно з навчальним планом для слухачів заочної форми навчання на вивчення дисципліни “Державне управління національною безпекою” відводиться 120 год., у т.ч. на лекції – 8 год.; практичні заняття – 6 год.; самостійну роботу – 106 год.

Основними формами вивчення дисципліни “Державне управління національною безпекою” є лекції, практичні заняття та самостійна робота. Самостійна робота передбачає опрацювання змісту лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, монографій, наукових публікацій, підручників, навчальних і методичних посібників, статистичних та інформаційно-аналітичних джерел. Під час самостійної роботи здійснюється підготовка рефератів, аналітичних записок, проектів стратегій, концепцій, програм, в яких висвітлюються питання використання різноманітних технік стратегування. Видами контролю знань є поточний, проміжний контроль і підсумкова атестація, яка проводиться у формі іспиту за екзаменаційними білетами.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади здійснення державного управління національною безпекою

Тема 1. Теоретичні засади та основні поняття національної безпеки

Сутність національної безпеки. Взаємозв'язок понять «націоналізм», «нація» та «національна безпека». Зміст основних понять: «безпека», «небезпека», «національний інтерес», «загроза», «виклик», «ризик». Національна безпека як мета та характеристика соціальних систем. Класифікація національних інтересів, види загроз національній безпеці, співвідношення понять безпека та оборона. Поняття, складові та завдання системи національної безпеки.

Питання для самопідготовки за темою 1

1. Існуючі підходи щодо визначення поняття “національні інтереси”.
2. Концептуальні підходи до забезпечення національної безпеки та чинники, що здійснюють вплив на вибір підходу щодо забезпечення національної безпеки.
3. Суть та складові механізми забезпечення національної безпеки.
4. Поняття потенціалу держави.
5. Геополітичні та гео економічні зміни, як чинники національної безпеки.
6. Національна безпека як мета та умова життєдіяльності соціальної системи.
7. Національні цінності України та їх взаємозв'язок з національними інтересами і цілями.
8. Націоналізм, як суспільно-політичне явище у процесі забезпечення національної безпеки.
9. Ризик, як міра небезпеки національному інтересу (національній безпеці).
10. Вплив глобальних проблем безпеки на національну і міжнародну безпеку.

Тема 2. Види національної безпеки

Оцінка та моніторинг загроз національній безпеці. Види та класифікація небезпек національним інтересам. Визначення рівня загроз національній безпеці. Характеристика видів національної безпеки, підходів до їх оцінки: економічна, продовольча, екологічна, воєнна, енергетична, інформаційна безпека, кібербезпека.

Питання для самопідготовки за темою 2

1. Основні завдання економічної безпеки. Показники, суб'єкти та об'єкти економічної безпеки. Складові економічної безпеки.
2. Чинники, що впливають на рівень забезпечення екологічної безпеки. Загрози екологічній безпеці.

3. Біобезпека в Україні.
4. Система показників продовольчої безпеки: Україна та ФАО ООН.
5. Економічний зміст демографічної безпеки. Основні загрози демографічній безпеці в Україні.
6. Система індикаторів демографічної безпеки. Порогові значення індикаторів демографічної безпеки.
7. Воєнна небезпека і воєнні загрози. Складові системи воєнної безпеки і їх повноваження.
8. Внутрішні та зовнішні загрози інформаційній безпеці України. Виявлення та нейтралізація загроз.
9. Кібербезпека та відповідні загрози. Напрями забезпечення кібербезпеки.
10. Система показників енергетичної безпеки. Основні загрози енергетичній безпеці.

Змістовий модуль 2. Нормативно-правова база та практичні засади забезпечення національної безпеки в Україні

Тема 3. Функції та організація державного управління національною безпекою

Місце, роль, суб'єкти та об'єкти державного управління національною безпекою. Мета, функції, принципи та завдання державного управління національною безпекою. Система органів влади, що задіяні в забезпеченні національної безпеки. РНБО України. Система нормативно-правових актів.

Питання для самопідготовки за темою 3

1. Закон України «Про національну безпеку України»
2. Критерії ефективності державного управління національною безпекою.
3. Формальна та неформальна складові системи державного управління національною безпекою.
4. Принципи організації державного управління національною безпекою в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану.
5. Суть та основні завдання державної політики національної безпеки.
6. Організаційно-правові та інституційні засади розробки державної політики національної безпеки та механізми її впровадження.
7. Суб'єкти державної політики національної безпеки, їх компетенції, відповідальність, взаємодія.
8. Завдання інститутів громадянського суспільства та форми взаємодії щодо контролю за формування та реалізацією політики національної безпеки.
9. Основні завдання демократичного цивільного контролю за сектором безпеки.
10. Система демократичного цивільного контролю за сектором безпеки в Україні.

Тема 4. Стратегічне забезпечення національної безпеки

Мета, суб'єкти та завдання стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Концептуальні засади стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Організаційно-правові засади стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Побудова ієрархії національних інтересів.

Питання для самопідготовки за темою 4

1. Стратегія національної безпеки України як документ.
2. Основні етапи стратегічного планування забезпечення національної безпеки.
3. Вхідні дані для стратегічного планування забезпечення національної безпеки.
4. Завдання щодо вдосконалення стратегічного планування забезпечення національної безпеки України.
5. Стратегічний аналіз, як елемент стратегічного планування забезпечення національної безпеки.
6. Причини виникнення невизначеності при стратегічному плануванні національної безпеки.
7. Органи публічної влади, задіяні в забезпечення стратегічного планування національної безпеки.
8. Система стратегічних документів забезпечення національної безпеки України.
9. Ситуаційне та стратегічне управління у сфері національної безпеки.
10. Стратегічне управління національною безпекою на прикладі інших країн.

Структура навчальної дисципліни
“ Державне управління національною безпекою ”

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		Л	П	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади здійснення державного управління національною безпекою					
Тема 1. Теоретичні засади та основні поняття національної безпеки	30	2	1		27
Тема 2. Види національної безпеки	30	2	1		27
Разом за змістовим модулем 1	60	4	2		54
Змістовий модуль 2. Нормативно-правова база та практичні засади забезпечення національної безпеки в Україні					
Тема 3. Функції та організація державного управління національною безпекою	30	2	2		26
Тема 4. Стратегічне забезпечення національної безпеки	30	2	2		26
Разом за змістовим модулем 2	60	4	4		52
Усього годин	120	8	6		106

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади та основні поняття національної безпеки	1
2	Види національної безпеки. Оцінка рівня забезпечення національної безпеки.	1
3	Діяльність органів публічного управління із забезпечення національної безпеки. Нормативно-правове забезпечення.	2
4	Стратегічні документи із забезпечення національної безпеки України	2
Усього		6

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань слухачами

Питання для підготовки до семестрового екзамену

1. Сутність національної безпеки.
2. Взаємозв'язок понять «націоналізм», «нація» та «національна безпека».
3. Зміст основних понять: «безпека», «небезпека», «національний інтерес», «загроза», «виклик», «ризик».
4. Національна безпека як мета та характеристика соціальних систем.
5. Класифікація національних інтересів, види загроз національній безпеці
6. Поняття, складові та завдання системи національної безпеки.
7. Національні цінності України та їх взаємозв'язок з національними інтересами і цілями.
8. Вплив глобальних проблем безпеки на національну і міжнародну безпеку.
9. Координація у сферах національної безпеки і оборони
10. Моніторинг та інформаційне забезпечення процесів формування продовольчої безпеки.
11. Моніторинг та інформаційне забезпечення процесів формування економічної безпеки.
12. Основні принципи державної політики у сфері екологічної безпеки.
13. Моніторинг інформаційної безпеки.
14. Моніторинг стану кібербезпеки.
15. Основні принципи державної політики у сфері енергетичної безпеки.
16. Державне управління біобезпекою в Україні
17. Система індикаторів демографічної безпеки.
11. Мета і принципи планування у сферах національної безпеки і оборони
12. Характеристика Закону України «Про національну безпеку України».
13. Функції та завдання РНБО України.
14. Стратегія національної безпеки України.
15. Критерії ефективності державного управління національною безпекою
16. Основні завдання демократичного цивільного контролю за сектором безпеки.
17. Формальна та неформальна складові системи державного управління національною безпекою.
18. Система органів влади, що задіяні в забезпеченні національної безпеки.
19. Мета, функції, принципи та завдання державного управління національною безпекою.
20. Ключові нормативно-правові акти з питань національної безпеки.
21. Принципи організації державного управління національною безпекою в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану.

22. Суть та основні завдання державної політики національної безпеки
23. Організаційно-правові та інституційні засади розробки державної політики національної безпеки та механізми її впровадження
24. Завдання інститутів громадянського суспільства та форми взаємодії щодо контролю за формування та реалізацією політики національної безпеки
25. Система демократичного цивільного контролю за сектором безпеки в Україні.
26. Завдання стратегічного планування забезпечення національної безпеки.
27. Основні етапи стратегічного планування забезпечення національної безпеки.
28. Вхідні дані для стратегічного планування забезпечення національної безпеки.
29. Система стратегічних документів забезпечення національної безпеки України
30. Ситуаційне та стратегічне управління у сфері національної безпеки.

Зразок завдання для визначення рівня засвоєння знань слухачами

Екзаменаційні запитання

1. Координація у сферах національної безпеки і оборони
2. Моніторинг та інформаційне забезпечення процесів формування продовольчої безпеки.

Тестові завдання різних типів

1. Доповніть твердження вписавши слово у відповідному відмінку: сукупність дій та комплекс відповідних заходів, процесів, які забезпечують екологічний баланс на планеті та в різних її регіонах на рівні, до якого людина може адаптуватися фізично, без збитків називається
-

2. Доповніть твердження вписавши слово у відповідному відмінку: явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України це
-

3. Стратегія національної безпеки України – документ, що визначає
 - а) актуальні загрози національній безпеці України та відповідні завдання захисту національних інтересів України

- б) пріоритетні напрями державної військово-промислової політики, цілі реформи оборонно-промислового комплексу та очікувані результати їх досягнення
- в) напрями державної політики щодо гарантування захищеності життєво важливих для держави, суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина
- г) основні напрями реалізації воєнної політики України та стратегічні цілі розвитку

4. До суб'єктів інформаційної безпеки відносяться:

- а) інформаційні системи
- б) держава і громадяни
- в) свідомість
- г) правильна відповідь відсутня

5. Фундаментальними національними інтересами України є:

- а) сталий розвиток національної економіки
- б) набуття членства в Європейському Союзі
- в) інтеграція України в європейський безпековий простір
- г) всі відповіді вірні

6. На кого покладається забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України?

- а) Збройні сили України
- б) Службу безпеки України
- в) відповідні військові формування та правоохоронні органи держави
- г) виключно на правоохоронні органи держави

7. Держава згідно з чинним законодавством забезпечує безпеку кожного громадянина...

- а) тільки на території України
- б) як на території України, так і за її межами
- в) за межами території України
- г) на території України, але у випадку, коли громадянин досяг 18-річного віку

8. Стан суспільно-економічних формувань країни, за якого забезпечується оптимальна система постачання паливно-енергетичних ресурсів це

- а) екологічна безпека
- б) енергетична безпека

- в) економічна безпека
- г) продовольча безпека

9. Координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України є

- а) Міністерство внутрішніх справ України
- б) Рада національної безпеки і оборони України
- в) Служба безпеки України
- г) Координаційний комітет по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю при Президентові України

10. Стратегія національної безпеки України є документом

- а) довгострокового планування
- б) короткотермінового планування
- в) середньострокового планування
- г) поточного планування

6. Методи навчання

Під час викладання курсу передбачено використання методики проблемного навчання, технології дистанційного навчання та модульно-рейтингова системи навчання.

На лекціях зосереджується увага слухачів на вивченні окремих технологій стратегування із наведенням прикладів використання методичного інструментарію. Надаються практичні рекомендації щодо планування об'єктів публічної сфери. Лекційний матеріал подається у формі тестових слайдів, схем, графіків, відеофайлів, онлайн-курсів, тренінгів.

Формування вмінь слухачів за визначеними темами практичних занять відбувається у формі: презентації результатів індивідуальної та колективної роботи; дискусії, круглого столу; виконання практичних завдань; тестування або написання контрольної роботи під час проміжних атестацій.

Самостійна робота полягає у самостійному опрацюванні слухачами визначених тем у програмі, нормативно-правової бази, навчально-методичної, наукової літератури та інших джерел інформації та передбачає надання відповідей на запитання для самоконтролю.

7. Форми контролю

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації. Поточний контроль у формі опитування та виконання завдань здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Проміжна атестація (поточний модульний контроль) проводиться у формі тестування або написання контрольної роботи після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Семестрова атестація проводиться у формі семестрового екзамену у письмовій (електронній) формі за екзаменаційними білетами.

8. Розподіл балів, які отримують слухачі

Оцінювання слухачів відбувається згідно Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, затвердженого Вченою радою НУБіП України 27.12.2019 року, протокол №5. Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) за формулою:

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} \cdot K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ} \cdot K^{(n)}_{ЗМ})}{K_{ДИС}}, (1)$$

де $R^{(1)}_{ЗМ}, \dots, R^{(n)}_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, \dots, K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{ДИС} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Максимальний рейтинг слухача з навчальної роботи за двома змістовими модулями з дисципліни може складати:

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (100 \cdot 2 + 100 \cdot 2)}{4} = 70 \text{ балів}, (2)$$

Для визначення рейтингу слухача із засвоєння дисципліни $R_{ДИС}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{ДИС} = R_{НР} + R_{АТ}$.

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з таблиці 1.

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Оцінка **“Відмінно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

Навчально-методичний комплекс включає робочу програму, курс лекцій, презентаційні матеріали, завдання для виконання практичних робіт, питання для самопідготовки, комплект тестових завдань для проведення поточного модульного контролю, комплект екзаменаційних білетів, електронний курс.

10. Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України «Про національну безпеку України»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
5. Стратегія національної безпеки України: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
6. Закон України «Про оборону України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
8. Методика визначення основних індикаторів продовольчої безпеки <https://www.kmu.gov.ua/npas/99719937>
9. Про охорону навколишнього природного середовища <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12?find=1&text=%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B0#Text>
10. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
11. Екологічні показники моніторингу та оцінки стану навколишнього природного середовища <https://mepr.gov.ua/content/ekologichni-pokazniki.html>
12. Індикатори стану екологічної безпеки <http://old2.niss.gov.ua/articles/993/>
13. Про Доктрину інформаційної безпеки України <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>
14. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року "Про Стратегію кібербезпеки України" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96/2016#Text>
16. Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» <file:///C:/Users/user/Downloads/f469391n10.pdf>
17. Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0008525-19#Text>
18. Про Стратегію воєнної безпеки України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>

19. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с
20. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2012. – 544 с.
21. Методика оцінювання ефективності державного механізму реагування на загрози національним інтересам України в умовах євроінтеграції: Монограф. / Г.П. Ситник В.І., Абрамов, В.А. Мандрагеля, Д.Я. Кучма, Р.Р. Марутян, М.М. Шевченко, Л.М. Шипілова; за заг. ред. Г.П. Ситника та Л.М. Шипілової – К.: НАДУ, 2016р. – с.

Інформаційні ресурси:

1. Навчальний портал НУБіП України <https://elearn.nubip.edu.ua/>
2. Офіційний портал Верховної ради України <https://rada.gov.ua/>
3. Офіційний інтернет-представництво Президента України <https://www.president.gov.ua>
4. Офіційний сайт РНБО України <https://www.rnbo.gov.ua>
5. Офіційний сайт НІСД <https://niss.gov.ua>
6. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>